

PROLOOG

De hitte begint op de eerste dag van de examens. De lucht boven het dorp is strakblauw na wekenlang bewolkt te zijn geweest, en een witte zon brandt op de hoofden van de leerlingen als ze naar school lopen en plaatsnemen in de kleine gymzaal, die voor de gelegenheid met tafels is volgezet. De surveillant deelt pakketjes papier uit, hij maant een paar nerveuze giechelaars tot stilte en het examen begint. Tien minuten lang is alleen het zachte gekras van pennen te horen, dan slaakt een van de leerlingen een geërgerde zucht en verschuift haar stoel. Nu beginnen ook anderen te zuchten, iemand kucht en de kuch wordt door de rest overgenomen. De gymzaal heeft tien grote ramen, vijf aan elke kant, en het zonlicht dat naar binnen valt wordt door de witte papieren weerkaatst; de leerlingen moeten hun ogen afschermen om de opgaven nog te kunnen lezen. Binnen een halfuur zijn de meeste ruggen nat. Als de leerlingen twee uur later opgelucht de zaal verlaten, sjokken ze door de brandende zon naar huis en laten zich uitgeput op de bank vallen. Het leer blijft plakken aan hun huid.

De dagen erna wordt het nog warmer. De leerlingen slapen onrustig, ze schrikken midden in de nacht wakker met het gevoel dat er iemand op hun borst heeft gezeten. 's Ochtends lopen ze met lood in hun schoenen naar school, ze beginnen de uren in de gymzaal te vrezan als

een lijfstraf. Het lukt ze steeds minder goed om zich te concentreren. Sommigen ploeteren dapper door, maar de meesten geven er al snel de brui aan. Ze leunen achterover en tellen de panelen op het plafond, zesentwintig horizontaal, achtendertig verticaal, tot de tijd om is en ze naar buiten mogen.

Na de eerste week hangt de conciërge zware zwarte doeken voor de ramen in de hoop de ergste hitte buiten te houden, maar die blijft hierdoor alleen maar langer hangen. Ze vult de hoofden van de leerlingen en verdrukt de kennis die ze de weken daarvoor erin hebben gestampt. De vervoegingen en formules, de namen van de generaals en de jaartallen van hun veldslagen glijden langs hun wangen omlaag en druppelen op hun antwoordvellen, maken ronde vlekjes in de inkt.

Na de examens volgen de feesten. De meeste leerlingen denken dat ze gezakt zijn, dus drinken en dansen ze nog harder. De temperatuur blijft stijgen. De weerberichten spreken van een hittegolf, veroorzaakt door een hardnekkig hogedrukgebied, maar de leerlingen weten wel beter. Zij weten dat zij het zijn die het kwik omhoog hebben gejaagd. Dat het hun lichamen zijn en hun kersverse volwassenheid. In afwachting van de ongetwijfeld teleurstellende uitslagen zijn ze zo min mogelijk thuis; hun kamers voelen te klein. Ze kunnen zich niet meer voorstellen dat ze al die jaren in die krappe hokjes hebben doorgebracht, dat er op die smalle bedjes genoeg ruimte was om te dromen. Dus blijven ze 's avonds tot steeds later weg; ze fietsen het bos in om stiekem over het hek van de uitkijktoren te klimmen, hun rugzakken rinkelend van flessen lauwe wijn.

Op de avond dat de temperatuur haar hoogtepunt bereikt, is het stil in het dorp. In de lege winkelstraat doen ratten zich ongestoord tegoed aan het vuilnis. Op de stoep voor de schoenenzaak wil een uitzonderlijk vet exemplaar zich net op een frietzak storten als de stilte wordt doorbroken door voetstappen; een meisje komt de straat in rennen. Haar sandalen klappen als pistoolschoten op de kinderkopjes en de ratten schieten als kogels uiteen, vluchten steegjes in en verstoppen zich onder containers.

Rat-tat-tat-tat-tat.

En weg.

Het meisje passeert de verduisterde etalages, de ijssalon met die prullenbak in de vorm van een hoorntje met een gezicht, het gat voor het afval een geluidloos schreeuwende mond. Aan het einde van de straat slaat ze een hoek om, ze rent langs de school die er nu al kleiner uitziet, de gymzaal die het meisje en haar klasgenoten de laatste weken zo zijn gaan vrezen en verder het centrum uit, waar de stoepen steeds meer barsten krijgen en de gebouwen almaar verder uit elkaar staan. Ze blijft rennen tot ze de rand van het dorp heeft bereikt en daar, onder het licht van de laatste lantaarnpaal, pakt ze haar knieën vast en leunt hijgend voorover.

Voor haar liggen de velden, zwart in het donker, daarachter de opgehoogde wal waarover het treinspoor loopt. Rechts van de velden het bos waar haar klasgenoten nu boven op de uitkijktoren zitten. Die wordt de Helix genoemd vanwege de twee trappen die om elkaar heen draaiend als DNA-strengen omhoogvoeren naar het uitkijkplateau. De jongens zitten waarschijnlijk met hun benen bungelend over de rand, hun schoenen uitgetrokken, twintig me-

ter niets tussen hun blote voeten en de harde grond. De meisjes zullen zich in het midden van het plateau hebben verzameld. Later vanavond zullen de jongens gaan duwen en trekken. Eentje zal met zijn broek op zijn enkels en zijn vuisten omhoog van het plateau af pissen, een ander zal aan de verkeerde kant van de balustrade gaan hangen. Een derde zal een meisje bij de enkels pakken en doen alsof hij haar naar de rand sleept. De meisjes zullen lachen en gillen, ze zullen nerveus worden van de jongens en tot hun verbazing merken dat ze dichterbij hen in de buurt willen zijn.

Vanuit het bos klinkt een hoge gil. Het meisje komt overeind en kantelt haar hoofd, maar na die ene kreet blijft het verder stil dus loopt ze langzaam naar de stoepwand, de grens tussen het dorp en de velden. Ergens achter haar gaat een scootalarm af, ze kijkt nog één keer over haar schouder voor ze het licht uit stapt. Binnen een paar meter kan ze haar eigen voeten niet meer zien. Om haar heen klinken de geluiden van de zomer, zoemende insecten, geritsel, de witte ruis van krekels. Ze baant zich een weg door het lange gras, haar blik strak op de aarden wal in de verte gericht. Na een paar minuten loopt de grond onverwacht schuin af; een van de uitgedroogde greppels die de velden van elkaar scheiden. Het meisje valt op handen en knieën, haar linkersandaal klapt dubbel en het bandje knapt. Ze krabbelt overeind en hinkt met één blote voet verder.

Als ze bij de wal aankomt, weet ze de steile helling maar met moeite te beklimmen. Naast het spoor staat ze hijgend stil. Achter haar licht het dorp op, een handvol speldenprikjes in het donker. De avond ruikt naar droog gras en aarde, de olie op het spoor, de kokos van haar zonnebrand

en achter die geuren nog iets anders, wat het meisje niet kan thuisbrengen maar wat met de zomer te maken heeft, een geur die ze niet anders zou kunnen omschrijven dan de geur van hitte.

In de verte verschijnen drie lichtjes, twee naast elkaar en een in het midden erboven: de laatste intercity van de dag. Het meisje kijkt een tijdje hoe de lichtjes groter worden, luistert naar het naderend geluid van staal over staal, dan laat ze zich op haar hurken zakken en kruipt naar voren. De stenen tussen de dwarsliggers zijn nog warm van de dag. Tussen de kiezels ziet ze drie kleine paardenbloemen omhoogsteken, vlak voor haar gezicht. Daar blijft ze naar kijken, het witte pluis, bijna te zacht voor mensen om aan te raken, tot het licht van de koplampen over haar heen valt. Boven het geraas uit klinkt de tyfoon van de trein, een langgerekte jammerkreet, niet bedoeld om nog iets te voorkomen. Haar tweede sandaal komt los van haar voet. De heet geworden rails verbranden haar nek en enkels. Haar trommelvliezen knappen. Het laatste wat Kim doet, op de avond van haar achttiende verjaardag, is haar armen voor haar gezicht slaan in een instinctieve bescherming tegen het staal.

Rat-tat-tat-tat-tat.

En weg.

DRIE JAAR LATER

I

Het zijn steeds vier piepjes, gevolgd door een korte stilte.

Piep, piep, piep, piep. Stil.

Piep, piep, piep, piep. Stil.

In het begin is het geluid zo zacht dat ik denk dat ik het dit keer wel kan negeren. Maar dat is schijnveiligheid, want na elke vijf herhalingen gaat het volume omhoog tot het gepiep ook door de muur heen zo schel klinkt dat het uit mijn eigen hoofd lijkt te komen. Ochtendvogel, noemt de fabrikant het. Ik draai me naar de muur en trek mijn kussen over mijn gezicht.

In mijn lievelingsdocumentaire worden leden van de Navy SEALs geïnterviewd door een journalist, ene Herr Steinmann, die verder buiten beeld blijft (wat fijn is voor mij, want daardoor blijft hij niet beperkt tot de documentaire maar kan hij ook opduiken tussen de gordijnen of in de badkamerspiegel). Navy SEALs leren tijdens hun opleiding hoe ze martelingen kunnen doorstaan. De mannen leggen uit hoe ze zichzelf bijvoorbeeld hebben getraind hun bewustzijn te verliezen voordat de echte ellende begint, of een grot hebben ontdekt diep in zichzelf waar ze zich kunnen terugtrekken en waar niemand hen kan vinden. Een van hen ontwikkelde toen hij gevangen werd genomen meerdere persoonlijkheden, die samen martelingen konden verdragen die voor één persoon absoluut

te veel waren geweest. Nou kreeg dat later nog wel een staartje toen niet al die persoonlijkheden even geschikt bleken te zijn om een pistool op zak te hebben, maar tegen het martelen hielp het op zich goed.

Het volume gaat verder omhoog, het gepiep wordt scherp en boosaardig (robotvogels hebben de wereld overgenomen! Verzet is zinloos! Dissidenten worden uit het nest getrapt!) en dan zet ma eindelijk haar wekker uit. Ik blijf nog even stilliggen voor ik mijn dekbed van me af trap, de slaap uit mijn ogen wrijf en overeind kom. Ik ga voor de spiegel staan voor de dagelijkse inspectie. Het inmiddels nijpende gebrek aan baardgroei heeft zich ook vannacht niet opgelost. Mijn armen zijn nog net zo dun als gister, mijn heupen net zo hongerig. Ik draai cirkels met mijn borst zodat mijn ribben onder mijn huid heen en weer bewegen, en kijk of ik door mijn onderbroek heen de contouren van mijn ding kan zien. Mijn boxers lijken minder strak te zitten dan die van de andere jongens. Dat zie ik als we ons omkleden voor gym, ook al kijk ik daar niet naar. Maar misschien zijn hun onderbroeken gewoon minder oud, en het elastiek minder versleten.

In de keuken vul ik het koffiezetapparaat en begin brood te smeren. Sinds een paar maanden eet ik 's ochtends en 's middags vijf sneeën met een dikke laag chocopasta, in de hoop dat ik eindelijk eens wat aankom. Staand aan het aanrecht stouw ik het ontbijt naar binnen. We zitten eigenlijk nooit meer aan de eettafel. Ma eet sowieso maar weinig en hij is hoe dan ook te groot voor twee. We gebruiken hem vooral om post op te leggen. Het liefst stapelen we de rekeningen en aanbiedingsfolders wekenlang op zodat

minder opvalt hoe groot de tafel is, met hoeveel mensen je daaraan zou kunnen eten.

Met een volle mok koffie loop ik terug naar boven. Op de overloop schuifel ik snel langs de deur waarvan we doen alsof hij niet bestaat. Ik klop voor ik ma's kamer binnenga. Drie dekens liggen in een hoop op haar bed, op de vloer ernaast houdt een rij lege kopjes de wacht.

'Het is halfacht,' zeg ik, en als het stil blijft, 'je was gister ook al te laat.' De hoop komt in beweging; een hand wordt naar buiten gestoken. Ik geef de mok aan de hand en beiden verdwijnen weer tussen de dekens, dan open ik de gordijnen. In de verte piepen de hoogspanningskabels van het spoor boven de huizen uit, ze snijden de roze lucht doormidden. Ik trek twee losgewoelde lakenpunten terug om het matras en ga op de rand van het bed zitten. Als ik ma zo ver krijg dat ze haar koffie opdrinkt, lukt de rest meestal ook wel. De dekens komen weer in beweging; eerst verschijnt ma's donkere haar, de rest van haar komt er met tegenzin achteraan.

'Goeiemorgen Schaapje.'

'Ja, goeiemorgen.'

'Lekker geslapen?'

'Het is echt de hoogste tijd.'

'Dankjewel voor de koffie.'

Ik zet de mok op het nachtkastje voor een foto van afgelopen kerst, ik zittend in een jeuktrui, ma staand achter me met haar handen stevig om mijn bovenarmen geklemd.

'Out in the field, Herr Steinmann, things can go tits up real fast.' Ik maak mijn stem zo laag en gruisig als die van hem. Mijn lippen houd ik praktisch op elkaar; een man

als ik hoeft zijn best niet te doen om gehoord te worden (bovendien grenst de badkamer aan ma's kamer). Herr Steinmann luistert aandachtig.

'One minute everything is peachy, the next you're up shit creek without a paddle. Oh, can I say "shit" on this show?'

Hij knikt. Dat soort dingen maken hem niet uit.

'Good, 'cause it is shit.' De badkamerspiegel begint te beslaan, snel wrijf ik mezelf weer tevoorschijn. Alleen mijn gezicht, mijn lichaam kan ik nu even niet gebruiken. 'I've left good men behind,' zeg ik, 'and good men have left me behind. Yeah, I've been tortured. Unimaginable stuff. Stuff you shouldn't survive. Stuff you don't wanna survive.'

Herr Steinmann knikt weer, begrijpend maar toch ook wel onder de indruk, vooral vanwege mijn laconieke toon die een grote pijn verbergt, zoals wel vaker bij Navy SEALs.

'It is what it is, Herr Steinmann.' Nadenkende stilte waarin ik deo opsput. 'It is what it is.' Mijn natte handdoek laat ik op de tegels liggen.

Als ma onder de douche staat pak ik onze tassen in. De klok boven de schouw geeft vijf over acht aan. Als ze een beetje opschiet kunnen we het eerste uur nog halen, zijn Tom en Hettie niet wéér vanwege mij te laat. Het water komt tot stilstand in de leidingen, het geloei van de föhn begint. Ik ga in de stoel naast het raam op mijn handen zitten. Tien over acht. Als ik nú vertrek en ik sprint de tien blokken naar school, mogen we misschien de les nog in. Hoeven we geen groene kaart te halen, niet te beloven ons morgen om acht uur te melden, hoewel we allemaal weten